

E leckere Rutsch?

Wa mir jo dann net vun deem 'Geleckers' lasskommen, dann däerf dee Rutsch och lecker sinn, oder?

'Eng Rutsch' an der Strëmp war eng Schmot fir eng Madame oder e Meedchen, déi sech just fäerdeg gemaach hate fir 'bausst d'Dier' ze goen. Dann hunn d'Masche misse ganz geschéckerlech 'opgehuewe' ginn, et guff gedëlleg a laang iwwer dem hëlzen Ee 'gestëppelt', well déi seideg Dénger waren deier; et war net fir déi Strëmp einfach ewechzegeheien an en anert Puer aus dem Schaf ze huelen. **Den Nylon huet dat Ganzt (zum Gudden) esou iwwer d'Kopp gehäit**, datt nach knapps een eppes dovou weess; dobäi hunn dann déi chic laang Damme-Boxen d'Been mat oder ouni Rutsch verstoppt. Mat de 'Strëmpeboxen ass et allgemeng méi kamoud ginn...

vum Lex Roth

André Faber

Deses 'Alen' dann elo mol, fir ze soen, datt et **wierklech ENG Rutsch an eiser Sprooch** guff a gëtt; och **eng 'Gleis' eng 'Glëtsch', eng 'Schëffel'** ass alt emol ENG Rutsch gewiescht; ower **EE** Rutsch war ni am Gespréich... och net fir e gutt Neit Joer ze wënschen. Firwat och dora 'rutschen'? Dat konnt bis haut nach kee mir explizéieren; esouguer am Däitschen ass dee 'gudde Rutsch' dach am Fong **soss näischt, wéi engem ze wënschen, datt en net soll op de Kicke falen** 😊

Et gëtt e sëllege Fassongen, engem 'all Guddes' fir d'Neit Joer ze wënschen. Dat Éierlechsch schéngt mir ower Zefriddenheet a Gesondheet ze sinn, also 'eng gutt Zefriddenheet a vrun allem Gesondheet'... 'Gléck' muss sech hei éischer als 'Chance' wéi als 'bonheur' verstoen; wann dir bedenkt, wéi einfach d'Fransousen sech et maachen, déi einfach 'Bonne année' soen, da wier fir äis 'Prost neit Joer!' vläicht éischer op senger Plaz... neen, dat huet net ëmmer mam 'Geprosts' bei engem Patt ze dinn, well et ass einfach en Zesummengéie vun laténgesche 'pro sit' (ongeféier: et soll fir Dech sinn!), dat mir jo beim bekannte Brëllert 'Prosit der Gemütlichkeit' begéinen... a wat Latäin ass, dorop huet eis Sprooch och e Recht. Ënnert dem Stréch: **Alles, mä nëmme kee lächerleche 'Rutsch'!**

Déi laanglaanglaang Zäit, wou mir äis dann elo d'Gäbberche mat Schneekereie vollgestoppt hunn, ass endlech eriwuer; de 'Glühwein' mat sengem 'Zimt' aplaz Kanëil dran. Dat 'Gegladders' krut keen Enn. Et hunn sech der vill de Mo esou gekockelt, datt e fir eng giedleg Zäit 'verbellt' ass; déi kucken dann och nach domm, wann se säiliewdag op d'Wo klammen.

Wat déi lescht Woche virun de Feierdeeg an iwwerdeems hei eragefeiert gëtt, ass bal net ze beschreiwen, ower zënter datt bal alles, wat gutt schmaacht, och nach **eng 'Leckerei'** an ëmmer méi 'lecker' gëtt, si mir nach knapps ze bremsen. Et freet sech just, firwat eppes Genësseg, Säfteg, Schmannteg, Zockerséisses, Geschméicheg, Gladderdeg dann elo zënter e puer Joer soll 'lecker' sinn. **Kënnst dir iech virstellen, wat 'lecker' un enger Mettwurst oder engem Brot soll sinn**, wat eng 'lecker' Zalot ass oder eng 'lecker' Zopp ass? Esouguer am Däitsche selwer ass den Ausdrock laanscht all Dill, well, bis op eng Glace, dach net alles 'geleckt' gëtt... ower dee léiwe 'marketing'.

No all deem, wat een esou héiert, liest a gesäit, misste mir **eisem Land ower och fir 2013 dat Allerbescht wënschen a vrun allem eise verantwortleche Leit eng gutt Hand.** Bis elo hate mir Chance... a just wéinst deer Chance hunn der zevill vergiess, datt d'Beem net (kënnen) an den Himmel wuessen... d'Wuerzele bleiwen nach ëmmer dat Wichtigst; wa mir déi net versuergen oder muttwëlles dru piddele ginn, da wäert et fir Lëtzebuerg bei de 'Rating-Agencen (Moody's - Standart&Poor asw.)' nach ganz anescht fir Lëtzebuerg lauden... e schlechte Rutsch op de Kicke! Vlächte solle mir (verwinnte Gissen) dann och emol mat eisem iwregbliwwenen AAA++ un déi Länner denken, déi am B- oder dem C-Keller setzen.

EN oder EEN?

Datt een am private Geschreifs, deemno just fir sech selwer, alt net ëmmer grad alles schreifweis-méisseg op d'Wo leet, do léisst sech duerch d'Fanger kucken. **Wann een sech ower schrëftlech wëllt mat senger Meenung melden - déi also fir anerer 'publizéieren' - da muss een drun denken, datt de Lieser dat esou liicht a flëseg wéi méiglech soll kënnen liesen**, ënner anerem och eng Form vu Respekt. Dat ass ower net de Fall, wa gemengt gëtt, et giff een 'säint' esou schreiwe wéi ee wëllt... 'wëllt' de Lieser dat dann och, oder gëtt deen iergendwéi 'queesch', well hien da muss zugudderlescht bustawéieren... mä dat muss hie glat net... also fleet hien op är esou 'perséinlech' Schreifweis.

Dréint et sech ëm eng Reklamm, also fir de 'Kuckert' un d'Liesen ze kréien, da missten déi sougenannt 'Marketing-Spezialisten' sech ower nach méi a méi 'professionell' Gedanke maachen, z.B. iwwer de kloeren **Ënnerscheid tëscht 'EN' an 'EEN'**... hei geet et net nëmme ëm e Bustaf, mä ëm de Sënn! Wann eis CFL äis wëllt soen, datt all Stonn EN Zuch op Ettelbréck fiert, da sinn et der jo bestëmmt keng zwéin... also ass et net nëmme orthographesch dolaanscht, wann déck fett gedréckt do steet, et krit een all Stonn EEN Zuch (Zuel) aplaz EN (Artikel) Zuch fir dohinner. Net wichtig?... Ower och net dichteg!

SMS, Facebook a Getwitters

Natierlech ass et **eng Bomme-Saach fir eis Sprooch, datt si haut schrëftlech esou vill gebraucht gëtt**, wéi keen sech et déi Zäit gedreemt hätt, wéi mir mat eiser Aarbecht fir dat geschriewt Lëtzebuergesch ugefaang hunn; dat war... 1971! En héichrespektéierte Linguistik-Fachprofessor hat deemools gemengt, en 'Dialekt' giff duerch dat Schrëftlecht méi aarm ginn, an de Ginz goen, also futti... mä e gudde Linguist ass beileiwen nach laang kee 'Soziopädagog', een, deen 'de Leit' eppes bäibréngen an si iwwerzeege kann!

Éierlech gesot: vill **Schreiwerten op de Medien huele Lëtzebuergesch, well hirt Däitsch en Aarmutt an hirt Franséisch eng Katastroph wier.** Dat soll net onbedéngt e Virwurf mä emol en Tëppelchen op dee bekannten 'i' sinn. Et ass fir sech sproochlech an orthographesch ze schudderden, wann een z.B. déi meescht **'Commentairen' an den Internetzeitunge** liest... an deer 'Siten' hu mir well all Dag 3, déi d'gedréckte Press sollen an eng aner Lieserwelt féieren! Hei weist sech kloer, datt op d'mannst bal keen eppes emol roueg iwverliest, iert hien et fortschéckt; si hunn nun emol eppes 'do sëtzen' an sech der Saach 'lassgemaach'... ower wéi?! Dat schéngt leider egal... an da gëtt et egal wat 😊

'eises' Kascht

Dee **geet wäit iwver dat eraus, wat do d'meescht gesot gëtt.** De Kachkéis an Éieren an och bestëmmt näischt géint de 'Judd mat Gaardebounen', mä eng 'cancoillotte' kritt een och a Frankräich; an de skandinavische Länner ass dat gesolpelt Schwéngfleesch mat Sauermous och ganz populär. Villes hänkt hei vun der Preparatioun of: mat oder ouni Moschter, Ee oder Knuewelek; komme bei de 'Schweinehals' nach e puer Wirschtercher oder Mettwurst bäi oder net? ass Purrée um Plat oder eng einfach gekachte 'Speckgromper'... dat ass alles eng Saach vu Goût a vrun allem vun de gudde Kichegeschter. Eent stëmmt: Mir brauche fir déi Saachen net iwver d'Grenz ze wandern, och net fir d'Qualitéit!

Wéi ass et da mat eise Weessekniddelen (nix Knödel oder Nocchi), de Stärzelen, de Paschtéitercher, der Mousträip, dem Gehäck mat Quetschen, dem Kuddelfleck an anere Schlabäizercher 'à la luxembourgeoise', mat eiser Liewerwurst/deer 'Groer', dem Choufleur mat den haartgekachten Eeër an der wäisser Zos, dem 'Käbbi', eiser Fassong vu Feierstengsalot, der 'Mummentaart, der 'Fuesend'...? Och eng Partie italiéinesch, grad ewéi geschwënn deer portugisescher Spezialitéite wäerte mat der Zäit hei 'integriert' an dann op eis Manéier gemaach ginn. En typescht Beispill: **d'Lëtzebuergesch 'Pastaschutta'**... déi dir esou néierens an Italien fannt, well déi gëtt et net!. Mir hunn eises Kascht kéipweis... hoffentlech behale mir an eis Kanner d'Saache fir en ze maachen.

Den Emil ANGEL

...ass e 'Luusspäter', mä am gudde Sënn. Hie kuckt sech d'Saachen, d'Ëmstänn an d'Leit 'am Klengen aus dem Eck' un, seet kee Wuert, ower schreift et esou flott a knackeg op, datt engem herno nach ëmmer eng Fro iwregbleift... d'Äntwert muss ee selwer sichen... jidfer Pouz Geschichtche giff fir en inresséierten Amateur e Wutz Filmche ginn, eng Zort 'Clip'.

Datt deen 'emeritéierte' Professor Angel dat op zerguttst Lëtzebuergesch mécht, ass natierlech eng fein Saach, mä hie setzt nach eng drop: **Seng 'blënzlech' Kuerztexter huet hien och nach op Däitsch iwversat an déi zwou Sproochen an engem Bichelchen nieftenee gestallt**; dat heescht **'vun Hippches op Haapches'**; den 2. Bändchen ass just erauskomm... an et wier eng giedeleg Saach fir jidferen, deen sech op eng originell-genësseg Manéier mam Iwwersetzen aus dem Däitschen an d'Lëtzebuergesch wëllt -oder muss- ofginn. Wat et kascht? Net méi ewéi eng... Pastaschutta 😊

D'Kate ass 'schwanger'!

lert déi Dosenden däitschsproocheg Programmen ugefaangen hunn, eis Sprooch schéi lues a lues, mä geféierlech, an eng preisesch Solper ze lackelen, huet ower och **kee Mënsch hei vun enger 'schwangerer Fra' geschwat.** Déi huet 'erwart', war 'anescht', ass 'iwver engem Kand' oder 'an aneren Ëmstänn' gewiescht... och wann et geheescht huet, d'Louise 'wier esou', da wouss jidderee Bescheid. Vlächte huet een alt heiansdo matkritt, d'Caroline wier 'enceinte'. Mä dat huet d'Lëtzebuergesch och net gebraucht; dat guff et nëmme a Kreeser, déi dacks net esou 'ronn' waren, wéi si sech gemaach hunn 😊

Wann dann eis nei Ierfgroussherzogin emol e Këndche sollt kréien -wat dem Ierfprënz Guillaume a sengen Eltere jo ze wënschen ass- da loosse mir si net 'schwanger' oder 'enceinte' sinn... mä ganz einfach 'anescht, an aneren Ëmstänn' oder einfach 'esou'.